

„Tinček, mati je dejála,
Da me bode kaznovála,
Ako cvetje bom teptál
In konjiče se igrál —
Vidiš, da odslej konjiček
Biti več ne sme Matiček.“ —
Temno Tinček ga pogleda,
Taka njemu je beseda:
„Strahopetnež, naj jezí
Mati se — le pojdi ti!
Bodeva pa igri kràj
Bolj na skritem zbrala zdàj.
Dóli za vasjó potòk
Glòbok teče in širòk,
Ozka brv pa čez vodó
Naju tja speljala bo,
Kjer očesu mamke skrijo
Naju bo početje zvito —
Pojdi, le ne boj se nič,
Lahko mèni si konjič!“ —
Sluša Tinčka, postojí,
Meče na okrog očí,
Ker nikogar ne zapázi,
Tiho se od hiše splázi. —

* * *

Ej, kakó ognjen konjiček
Zopet danes je Matiček!

Skače, prha in rezgeče,
Prst z nogami k višku meče,
Tinček zadaj pa na vrvi
Goni ga na ravnost k brvi:
„Híjo, vranec, híjo, hó —
Le ne boj se — čez vodó!“
Gré konjiček in odzádi
Tinček ga po hrbtu gládi;
Gré — na brvi postojí,
Dalje spraviti ga ni,
Češ, tu prilika je prava,
Da razvidi vsaka glava:
Glej, pogumen res konjiček
Neposlušni je Matíček! —
K višku skoči — tal mu zmanjka — —
Kaj zgodí se — ni uganka:
Kóplje se, in vodo čisto
Pije Tinček ž njim takísto! . . .
Moker, plašen iz valóv
Vsak ubere pot domóv.
Kaj pa bo domá, o jéj,
Misliti ne sme napréd!
Kaj bi bilo? — Čisto jasno:
Joka konj in Tinček glasno,
Mati, kakor je v navádi,
Vsacega pa s šibo gládi,
Da mu hlače osuší,
Nepokornost odpodí.

Modést.

Iz naše vasice.

(Piše Janko Barlè.)

XX.

Oleg Kolaričevega Matijčka in Boginjskega Martina, o katerem sem vam vže pripovedoval, ne smem pozabiti niti Gregoričevega Martina. Ne vem, če sem bil vreden ali ne, ali moram priznati, da sem imel vže takrat, ko sem se še z vaškimi otročaji po vasici naganjal, mnogo dobrih, starih prijateljev, a mej te moram prišteti tudi Gregoričevega Martina.

Hišica mu je stala in še stoji na dolnjem delu naše vasice, tam, kjer se cesta vije vže proti bregovom srebropene Kolpe. Hišica starega kova. Čestitljivo, staro, leseno poslopje se je stisnilo prav ob cesti v senco košatih dreves in kakeršno je bilo takrat, ko se prvič spominjam, tako je še danes. Na jedni strani prostorna soba z okenci in starodavnimi na steklo slikanimi slikami, v sredi veža s kuhinjo, a na drugi strani shramba, kamor se je spravljalo različno kmetsko orodje, živež, obleka i. t. d. Slamnata streha je štrléla precej venkaj, tako da je bilo tudi ob dežji pred hišo na debeli klopi varno zavetje in ugoden počitek posebno ob poletnih večerih. Zato so se tudi ondu zbirali na pogovor vsi prebivalci

dolenjega dela naše vasice. Tu so bili Gomerci, Saškovi, Štravsovi, Kraljevi in drugi, a predsedoval in vodil je pogovor vselej naš Martin.

Odkar ga poznam, izpremenil se ni mnogo. Obrito, suho lice mu je bilo takrat, od kar se ga spominjam, ravno táko, kakor danes, nagubano in zagorelo, oko prijazno kakor danes in beseda moška kakor navadno. Žene mu nisem poznal, umrla mu je še preje, nego sem se zavedal, da sem na svetu. Poznal sem le sina Mihota, kateri danes vže na domu gospodari, hčer Katarinko, katera je omožena v metliški fari in starega fanta, brata mu Jožeta, kateri je neizmerno rad žvečil tobak in pomagal bratu pri gospodarstvu.

Poprijatila sva se najbolj zato, ker sta imela moja roditelja njegovo njivo na hribeu v najemu. Pomagal je vselej, če je kaj treba bilo, a če ni utegnil brat Jože na pašo, prignal je pa sam in takrat je bilo obilo prilike, da sva se kaj pogovarjala. On je pasel živino, no jaz svojo lisko in kadar so šli naš predobri gospod župnik s polja, izvestno so se pri nama ustavili, kjer sta se z Martinom marsikaj porazgovorila. Martin je bil moder mož. Bil je vže v tistih časih ud naše prekoristne družbe sv. Mohorja in bral vse časnike, na katere so bili gospod župnik naročeni, toraj je tudi nekaj vedel. Z gospodom sta govorila o vsem, kar se po svetu godí, a jaz sem poslušal in pri tem vračal Martinovo živinico in svojo lisko, da ni bilo kake kvare. Oj, poslušal sem prav rad tiste pogovore, da-si še marsikaj nisem pravo razumel. Kadar ni bilo Martina na paši, to sem se izvestno ustavil pri njegovi hišici, ko sem gnal lisko od Kolpe, kjer sem jo napajal. Pametna živalica, da nikoli tega. Jedino napako je imela, da ni znala govoriti. Jaz mislim, da je uprav liska največ naredila, da še danes tako zeló ljubim živali. Ona se je pred Martinovo hišo sama ustavila a jaz sem sedel gori na klop k Martinu, ali sem pa liski slonel ob vratu in kar premaknila se ni, dokler se nisem poslovil od Martina. Veste, da sem ga ljubil in on tudi mene. Vedno je imel kako stvarco záme. Bil je jako večš sadjerejec. Najlepše drevje je bilo v vasi pred njegovo hišo in v njegovem vrtu. In sadil je in cepil vse sam, prav po prigovoru:

„Jabolke, hruške in druge cepé,
Cépi v mladosti za stare zobé.“

Ni je bilo vzpomladi, da bi Martin ne bil poiskal v gozdu ali bodi-si kjer koli nekoliko drevesec in jih vsadil na svojem zemljišči. Ne samó, da je sadil sadno drevje, nego pred njegovo hišo si lahko tudi videl slovansko lipo, košate kostanje, belo brezo in drugo lepo drevje iz naših gozdov. — „Naj raste,“ „dejal je, saj ga je Bog ustvaril.“ — In nikdar mu ni bilo drevja dosti, sadi ga še danes, govoreč: „Bode vže koristilo, če meni ne, pa mojim vnukom.“ — In res je napravil okolo svojega stanovanja vse tako lepo, da je vzpomladi ondù vse belo od cvetja in pridne čebelice imajo ondukaj obilo zdrave paše. Še celó ob vaški mlaki je zasadil dehteče akacije in belkaste vrbe, ki mnogo olepšavajo oni kotiček.

Bilo je torej vedno kaj za mene pripravljenega. Zdaj hruške petrovače, zdaj rdeče magdalenke, modre cibore, runke hruške, tepke, a če ni bilo ovočja, pa debeljačin (turšičin) storž, da ga je bilo kaj obirati.

Martin je bil posebno vesel takrat, ko sem se jaz odpravljal v šole.

„Res je, da mi bode dolgočasno po tebi,“ dejal je, „ali prav je, da greš. Tudi jaz bi bil šel, da mi je bilo možno. Le priden bodi in glej, da bodeš kedaj

na čast in ponos naši vasici in nam tvojim rojakom. Nù, ob počitnicah se pa vidimo in takrat nama bode še bolj ugodno, saj bodeš saj kaj vedel povedati, saj se v šoli marsikaj lepega uče.“ —

In šel sem, a ko so se približavale počitnice, veselil sem se razven drugih ugodnostij tudi temu, da se bodem zopet pogovarjal z Gregoričevem Martinom. In pogovarjal sem se, prva leta še v družbi z lisko, a kasneje, ko so vže moji manjši bratci prevzeli to častno nalogo, da pasejo lisko, tudi sam.

Leta potekajo in vsako leto poslušal me je Martin bolj verno, saj sem mu znal tudi vedno več povedati. A ko sem se nekoč vže toliko naobrazil, da sem znal razven drugih stvari tudi nekoliko igrati na orglje, in ko sem prvič igral pri večernicah: „Častimo te“ . . . oj, tedaj je bil Martin srečen. Da mimogrede omenim, Martin je imel, razven drugih opravil tudi to važno in častno opravilo, da je vlekel mehove pri naših orgljah. Meni so se takrat prvič kar noge tresle in od samega strahú skakale po ónih típkah, katere se z nogo pritiskajo in tako mogočno doné, ali Martin je veselo in navdušeno potegoval za one dve vrvi pri mehu, takó, da sem mislil, da kar mehovi popokajo. — „Dobro, dobro Janko“ — dejal je po večernicah, vže znaš, skoraj bolje, kakor tvoj oče.“ — In bil sem ponosen na to hvalo.

Nù, ko sem pa nekoč oblekel črno suktnjo, takrat se je Martin povsem izpremenil. Priklonil se mi je vže od daleč, klobuk dejal v roko in kar odkrit pogovarjal se z menój, takó, da sem ga moral opómneti, naj se zopet pokrije, saj je bil siromak vže precej plešast. Zdaj me je imel mnogoveč popraševati in pogovarjala sva se večkrat in dolgo tam na klopi pred njegovo hišico. Posebno pa je bil vesel, če sem mu prinesel kako knjižico v spomin; prebral jo je po večkrat in čuval kot največji zaklad. In povrnil mi je obilo moj darček. Ko je bilo treba odhajati, in ko je moja mati vže popotnico pekla, takrat je vselej prinesel tako ob mraku gori k nam pod suktnjo, bodi si vže petelinčka ali pa kokoško, češ: bodi to Jankotu za pot. Oj dà, bil je plemenita duša, Gregoričev Martin.

Kar je daleč, naposled vender pride, če se potrpi, in tako je prišel naposled tudi čas, da zapojem v svoji domači vasici novo mašo Bogu v čast. To je bilo pripravljanja v domači hiši in kaj ne bi, saj je to samó jedenkrat v življenji. Tudi Gregoričev Martin me je hotel iznenaditi. Čul sem vže poprej, da je dejal: „Ta dan pa mora vihrti na moji hiši slovenska zastava, če jo grem tudi na konec sveta iskat.“ — Sam je šel v Črnomelj po njo k nekemu domorodnemu gospodu, prosil ga in dobil jo je. Bila je dolga, da se je skoraj po zemlji vila, veterc jo je počasi pomikal in njeno vihiranje združil s šepetanjem lističev na košati lipi pred Martinovo hišico, kakor da bi hotel vsemu svetu naznaniti, da so v naši vasici slovenska tla, da prebiva ondù dobri slovenski narod.

Razveselil me je Martin, ker vem, da mu je šlo od srca. Spominjam se ga često tudi zdaj v tujini. Ohrani te dobri Bog še dolgo dolgo plemeniti, slovenski starček! — — —

